

**विदर्भ विकास कार्यक्रम - सन २००९ अंतर्गत शेती पूरक
व्यवसायासाठी सन २०११-१२ साठी कौशल्य विकास
प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्याकरिता वित्तीय मान्यता
देणेबाबत...**

**महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : प्रशिक्षण- १४११/प्र.क्र.५०/३ अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई. ४०० ०३२
दिनांक: १२ ऑक्टोबर, २०११**

- संदर्भ :-** १) नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्र.वि.वि.का-२००९/प्र.क्र.१०२/का.१४१५, दि. ३ फेब्रुवारी, २०१०
२) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्रमांक जा.क्र.विप्र-५/वि.वि.का.२००९-१०/१८८/२०११, दि. २२.२.२०११
३) कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग शासन निर्णय क्रमांक : प्रशिक्षण-
१४११/ प्र.क्र.५०/३ अ, दिनांक १८ जुलै, २०११
४) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.पूरक २०.११/प्र.क्र.१४५/अर्थसंकल्प-३, दिनांक ६.८.२०११
५) कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग शासन निर्णय क्रमांक: पूरक-२०११/
(प्र.क्र.१००/११)/२ अ, दिनांक १० ऑगस्ट, २०११

प्रस्तावना :-

विदर्भाच्या विकासाची गती वाढविण्यासाठी त्या विभागात पायाभूत सुविधा निर्माण करणे, त्याचा दर्जा वाढविणे, शैक्षणिक व आरोग्यविषयक सुविधा निर्माण करणे तसेच सिंचन क्षमतेत वाढ करणे इ. बाबींना उपयुक्त ठरणा-या नविन योजना / बाबींचा विदर्भ विकास कार्यक्रम - २००९ विधान मंडळात जाहीर केला आहे. त्या अनुषंगाने विदर्भ विकास कार्यक्रम सन २००९ अंतर्गत सन २०११-१२ मध्ये ११ जिल्ह्यातील शेतक-यांसाठी शेतीपूरक व्यवसाय करण्यासाठी कौशल्य विकास प्रशिक्षण देवून शेतीची पर्यायाने शेतक-यांची उत्पादकता वाढविणे अपेक्षित आहे.

सदरहू कार्यक्रम विदर्भातील ११ जिल्ह्यातील शेतक-यांसाठी केवळ शेती उत्पन्नावर अवलंबून न रहाता आर्थिक उत्पन्न वाढीची एकूणच त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी तसेच शेतीपूरक व्यवसायासाठी कौशल्य वृद्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे अनिवार्य असल्याने सन २०११-१२ मध्ये प्रस्तुत प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्याकरीता संदर्भाधिन क्र.३ अन्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. आता प्रस्तुत कार्यक्रम राबविण्याकरीता संदर्भाधिन क्र.४ अन्वये वित्त विभागाने दिलेली मान्यता आणि संदर्भाधिन क्र.५ अन्वये सूचित केल्यानुसार सदरहू योजनेस वित्तीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

विदर्भ विकास कार्यक्रम-२००९ अंतर्गत शेतीपूरक व्यवसायासाठी "कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम" या योजनेचा अंतर्भाव आहे. या योजनेअंतर्गत विदर्भातील अमरावती व नागपूर विभागातील ११ जिल्ह्यांमध्ये शेती पूरक व्यवसायासाठी कौशल्य विकास प्रशिक्षण देवून शेतक-यांची उत्पादकता वाढविण्याचे उद्दिष्ट विचारात घेवून सन २०११-१२ मध्ये कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्याकरीता संदर्भाधिन क्रमांक ५ अन्वये पुरक

मागणीच्या माध्यमातून रुपये ५००.०० लक्ष (रु.पाच कोटी मात्र) निधी मंजूर केलेला आहे. या मंजूरीच्या अधिन राहून शासनाची वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदरहू प्रशिक्षण कार्यक्रम डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ,अकोला आणि वसंतराव नाईक राज्य कृषि व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था,नागपूर यांच्या मार्फत राबविण्यात यावा. विदर्भ विकास कार्यक्रम-२००९ अंतर्गत सन २०११-१२ मध्ये विदर्भातील ११ जिल्ह्यात कौशल्य प्रशिक्षण कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्याकरीता सूचित केलेल्या बाबी या संदर्भाधिन क्र.३ अन्वये निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयानुसार राहतील.

३. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली सन २०११-१२ मध्ये मंजूर केलेल्या निधीतून खर्ची टाकण्यात यावा:-

मागणी क्रमांक डी -३

२४०१ पीक संवर्धन, १०९ विस्तार व प्रशिक्षण

राज्य योजना

(०१) (४९) कृषि पूरक व्यवसायासाठी कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे

३३ अर्थसहाय्य (२४०१ ८७४५)

४. सन २०११-१२ मध्ये शेतीपूरक व्यवसायासाठी कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यासाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांना प्राधिकृत करण्यास येत असून त्यांनी या योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित कराव्यात.

५. हा मंजूर केलेला निधी खर्च करण्यास तसेच जिल्हानिहाय निधी वितरण करण्यास संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. मंजूर बाबीवरील खर्च मासिक कॅशफ्लोच्या मर्यादेत राहिल याची दक्षता घेण्याची तसेच संगणकीय अर्थसंकल्पिय प्रणालीद्वारे (BDS) वितरण करण्याची आणि निधी वितरणानुसार संबंधित जिल्ह्यांचा बाबनिहाय खर्च एकत्रितरित्या शासनास सादर करण्याची जबाबदारी संचालक,(विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांची राहिल.

६. हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१७४/११/व्यय-१ , दि.६.९.२०११ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार व प्रधान सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २०१११०३११०४४५०००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(वीणा राऊत)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

कुलगुरु, सर्व कृषि विद्यापीठे

सचिव,(पदुम),कृषि,पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,मंत्रालय,मुंबई
सचिव(मृद व जलसंधारण),ग्राम विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई
सचिव,ग्राम विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई
सर्व विभागीय आयुक्त
आयुक्त,कृषि,महाराष्ट्र राज्य,पुणे (५ जादा प्रतीसह)
आयुक्त,सहकार व निबंधक,सहकारी संस्था,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
आयुक्त,पशुसंवर्धन,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
आयुक्त,मत्स्यव्यवसाय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
आयुक्त,दुग्धव्यवसाय,वरली,मुंबई,महाराष्ट्र राज्य
साखर आयुक्त,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व जिल्ह्यांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण),तथा नोडल अधिकारी,कृषि आयुक्तालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे (५ जादा प्रतीसह)
सर्व संचालक / कृषि सहसंचालक,कृषि आयुक्तालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
संचालक,पणन संचालनालय,मध्यवर्ती इमारत,शिवाजी नगर,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
संचालक,(समाजकल्याण),महाराष्ट्र राज्य,पुणे
संचालक,रेशीम उद्योग,पुणे-मुंबई रस्ता,शासकीय दूध डेअरीसमोर,पुणे ४११००३
संचालक,(प्रधान मुख्य वन संरक्षक व महासंचालक,सामाजिक वनीकरण, मध्यवर्ती इमारत,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
संचालक,वसंतराव नाईक राज्य कृषि विस्तार व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था,नागपूर
सर्व प्राचार्य,विभागीय कृषि विस्तार व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था,पुणे /नागपूर /कोल्हापूर /अमरावती/औरंगाबाद/
नाशिक/खोपोली
सर्व जिल्ह्यांचे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
महालेखापाल,महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा/ लेखा अनुज्ञेयता),मुंबई
महालेखापाल,महाराष्ट्र-२,(लेखा परीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता),नागपूर
माहिती व जनसंपर्क संचालनालय (५ प्रतीसह)
नियोजन विभाग / वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई
मा.मंत्री(कृषि) यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
सर्व सहसचिव /उप सचिव (कृषि),कृषि व पदुम विभाग,मंत्रालय,मुंबई
निवड नस्ती (का.३ अ)